

ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในการใช้สื่อออนไลน์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

วิสัยทัศน์ (Vision)

สังคมไทยมีกลไกที่เข้มแข็งในการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการใช้สื่อออนไลน์ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ มีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันและใช้สื่อออนไลน์อย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ และสามารถใช้ชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายได้อย่างเป็นสุข

เป้าหมาย (Purpose)

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ สังคมไทยมีระบบและกลไกที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้รู้เท่าทันและใช้สื่อออนไลน์อย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ รวมทั้งมีกฎหมาย มีองค์ความรู้ และการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ ที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ พฤติกรรม และทักษะการใช้สื่อออนไลน์อย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์ (Objective)

๑. เสริมสร้างกลไกเพื่อส่งเสริมให้เกิดการทำงานเชิงบูรณาการที่มีการเชื่อมประสาน และมีทิศทางร่วมกันในการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์

๒. ผลักดันให้มีการศึกษา จัดทำ และเสนอแนวทางการปรับปรุง กฎหมาย นโยบาย มาตรการ และกลไกในเชิงระบบเพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ พัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม และเยียวยาเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบหรือได้รับอันตรายจากการใช้สื่อออนไลน์

๓. ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และการนำองค์ความรู้ นวัตกรรม และฐานข้อมูลเกี่ยวกับสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ และการใช้สื่อออนไลน์ของเด็กและเยาวชนไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

๔. พัฒนากลไกและเครือข่ายเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความตระหนักรู้ เข้าใจ และสามารถ
ใช้สื่อออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

๕. สร้างความตระหนักรู้ต่อสาธารณะเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ และการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการใช้สื่อออนไลน์ให้กับบุคคลแวดล้อมเด็ก เยาวชน ผู้ใช้สื่อ ผู้ผลิตสื่อ และผู้กำกับดูแลสื่อ/องค์กรสื่อ

ยุทธศาสตร์

ประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนากลไกและเครือข่ายที่เป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

ประกอบด้วย ๖ มาตรการ ได้แก่

๑. จัดตั้งคณะอนุกรรมการส่งเสริมการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ เป็นคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ และผลักดันให้เกิด ศูนย์ประสานงานขับเคลื่อนการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เพื่อเป็นกลไกในการจัดทำนโยบาย เป้าหมาย และกำกับติดตามการดำเนินงานในระดับชาติ ให้บรรลุตามเป้าหมาย

๒. จัดตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ ที่เป็นอิสระและควรประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้แทนจากสภาเด็กและเยาวชนและเครือข่ายเด็กและเยาวชน

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเครือข่ายภาคประชาสังคมที่ทำงานเชื่อมประสานและบูรณาการกับการทำงานของภาครัฐและผู้ประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๔. กำหนดมีมาตรฐานและแนวปฏิบัติระหว่างหน่วยงานในการกำกับดูแลเพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายและการนำไปสู่การปฏิบัติ

๕. พัฒนาเชื่อมโยง hotline และ helpline โดยมีการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติ (Standard of Procedure : SOP) ของระบบปกป้องและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากสื่อออนไลน์ และสร้างความเข้าใจร่วมกัน

๖. พัฒนากลไกเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานร่วมกับองค์กรในระดับนานาชาติ เช่น ให้มีฐานข้อมูลระดับชาติที่สามารถเชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูลของตำรวจสากล

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละของกลไกการขับเคลื่อนการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ

๒. ร้อยละของเครือข่ายภาคประชาสังคม ได้แก่ องค์กรวิชาชีพด้านสื่อ ผู้ประกอบการ สถาบันการศึกษา ครอบครัว และเด็กและเยาวชน มีบทบาทในการนำยุทธศาสตร์ไปใช้ในการปฏิบัติงาน

๓. จำนวนมาตรฐานหรือแนวปฏิบัติระหว่างหน่วยงานในการกำกับดูแลเพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพ

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๓. กระทรวงศึกษาธิการ
๔. กระทรวงวัฒนธรรม
๕. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
๖. กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
๗. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

หน่วยงานสนับสนุน

๑. กระทรวงสาธารณสุข
๒. กระทรวงแรงงาน
๓. กระทรวงยุติธรรม
๔. กระทรวงมหาดไทย
๕. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๖. รัฐสภา
๗. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๘. สำนักงานกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
๙. ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณะลดปัญหาจากการพนัน มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ
๑๐. เครือข่ายครอบครัว เครือข่ายเด็กและเยาวชน
๑๑. สภาเด็กและเยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดระบบปกป้องคุ้มครองและเยียวยาเด็กและเยาวชน

ประกอบด้วย ๔ มาตรการ ได้แก่

๑. ด้านการพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย

- ๑.๑ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ทันต่อสถานการณ์และมีประสิทธิภาพ
- ๑.๒ ผลักดันให้มีกฎ ระเบียบ หรือกฎหมายใหม่เพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งกันของเด็กและเยาวชนทางสื่อออนไลน์ (Cyber Bullying) การควบคุมเนื้อหาสื่อออนไลน์ที่ไม่เหมาะสมและเป็นอันตรายต่อเด็กและเยาวชน (Harmful Content) การละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชนออนไลน์ (Data Protection) และอื่น ๆ โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและกลุ่มอายุของเด็กและเยาวชน

๒. การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ สร้างและพัฒนากลไกทางกฎหมาย และให้มีการบังคับใช้กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการใช้สื่อออนไลน์

๒.๒ พัฒนาเครื่องมือทางเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการควบคุมดูแลเรื่องเวลา การเข้าถึงและการใช้งานให้สอดคล้องรองรับกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ ปรับปรุงและพัฒนาคู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ เช่น กฎหมาย เทคโนโลยี เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

๒.๔ กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องสนับสนุนข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้บริการเพื่อการบังคับใช้กฎหมาย (Basic service information request from Law Enforcement)

๓. ด้านการส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณของผู้ประกอบการ

๓.๑ กำหนดมาตรการทางกฎหมายในการลงโทษผู้ประกอบการที่ผลิตหรือให้บริการสื่อออนไลน์ที่ไม่ปลอดภัยและไม่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน โดยคำนึงกลุ่มอายุของเด็กและเยาวชน เช่น กลุ่มอายุ ๘ - ๑๓ ปี กลุ่มอายุ ๑๔ - ๑๘ ปี และกลุ่มอายุ ๑๙ - ๒๕ ปี เป็นต้น

๓.๒ กำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider) มีความรับผิดชอบต่อสิทธิมนุษยชนของเด็กและเยาวชนในการใช้อินเทอร์เน็ต และช่วยขจัดความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชนบนอินเทอร์เน็ต รวมทั้งกำหนดให้มีแนวทางการปฏิบัติและมาตรการในการกำกับดูแลตนเอง (Self-Regulation) ของผู้ประกอบการ

๔. ด้านการช่วยเหลือ คุ้มครอง และเยียวยา

๔.๑ จัดให้มีระบบการช่วยเหลือเยียวยาผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนในด้านการแพทย์ สุขภาพจิต การสร้างความตระหนักรู้ การแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง (Self-help) และการกลับคืนสู่สังคม

๔.๒ กำหนดมาตรการจัดการผู้กระทำความผิด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มผู้กระทำความผิดตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งระดับชาติและระดับสากล

๔.๓ กำหนดให้มีมาตรการคุ้มครองบุคคล/หน่วยงานรับแจ้งเหตุและคุ้มครองผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้เสียหายแทนตัวเด็กและเยาวชน

๔.๔ กำหนดมาตรการในการเยียวยาช่วยเหลือ ชดเชย และการจัดการข้อร้องเรียนให้แก่เด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบหรือได้รับอันตรายจากการใช้สื่อออนไลน์ โดยมีกระบวนการที่เข้าถึงได้

๔.๕ บูรณาการกระบวนการสืบสวน สอบสวน และการให้ความดูแลเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้เสียหายในระหว่างการสอบสวนและดำเนินคดี

๔.๖ จัดให้มีระบบเฝ้าระวังในชุมชนเพื่อการช่วยเหลือคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ถูกกระทำความรุนแรงบนอินเทอร์เน็ตได้อย่างทันท่วงที เช่น สายด่วนให้เด็กและเยาวชนร้องขอความช่วยเหลือและแจ้งข่าวสาร การบริการสถานรองรับฉุกเฉิน เป็นต้น

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละของกฎหมาย/มาตรการ ที่ทันต่อสถานการณ์และเอื้อต่อการปกป้องคุ้มครองเด็กและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล
๒. ร้อยละของกฎหมาย/มาตรการ ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการส่งเสริมคุ้มครอง ป้องกัน และสร้างภูมิคุ้มกันแก่เด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒. กระทรวงยุติธรรม
๓. กระทรวงมหาดไทย
๔. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๕. กระทรวงวัฒนธรรม
๖. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๗. สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๘. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

หน่วยงานสนับสนุน

๑. กระทรวงสาธารณสุข
๒. รัฐสภา
๓. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม
๔. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
๕. ศูนย์ข้อมูลนโยบายสาธารณสุขการลดปัญหาจากการพนัน มุลินิธิสาธารณสุขแห่งชาติ
๖. เครือข่ายสิทธิเด็กประเทศไทย
๗. สมาคม/ชมรม ผู้ประกอบการสื่อ อินเทอร์เน็ต โทรคมนาคม ผู้ประกอบการเกมและร้านเกม
๘. ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC)
๙. องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ ประจำประเทศไทย (UNICEF Thailand)
๑๐. ภาคประชาสังคม
๑๑. สภาเด็กและเยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างองค์ความรู้และการวิจัย

ประกอบด้วย ๓ มาตรการ ได้แก่

๑. กำหนดและผลักดันประเด็นการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ให้เป็นประเด็นการพัฒนาองค์ความรู้และการวิจัยในระดับประเทศ เช่น การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบสื่อที่มีต่อจิตวิทยาพัฒนาการในทุกช่วงวัย งานวิจัยเชิงประจักษ์ที่สร้างความเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมการใช้สื่อการส่งเสริมความรู้ แนวปฏิบัติ กฎหมาย นโยบาย และงานวิจัย เพื่อพัฒนาเครื่องมือการเฝ้าระวัง ป้องกันปราบปราม

๒. จัดหาและรวบรวมข้อมูลแหล่งเงินทุนสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้และการวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ส่งเสริมให้เกิดการเชื่อมโยงแหล่งทุนและผู้ผลิตองค์ความรู้/นักวิจัย และจัดทำความร่วมมือในการสนับสนุนเงินทุนในทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศ

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปสู่การปฏิบัติและขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนองค์ความรู้ ผลงานวิจัย นวัตกรรม และฐานข้อมูล เกี่ยวกับสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ การใช้สื่อออนไลน์ของเด็กและเยาวชน ที่เท่าทันสถานการณ์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทสังคมไทย

๒. ร้อยละของงบประมาณที่สนับสนุนการศึกษาค้นคว้า พัฒนาองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์มากขึ้น

๓. จำนวนนวัตกรรมด้านการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อต่อเด็กและเยาวชนของผู้ผลิต/ผู้ประกอบการมากขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
๒. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๓. สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)
๔. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
๕. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
๖. สำนักงานกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์
๗. กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

เพื่อประโยชน์สาธารณะ

หน่วยงานสนับสนุน

๑. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
๒. สมาคมวิชาชีพด้านสื่อ
๓. ภาคประชาสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างศักยภาพเด็ก เยาวชน และบุคคลแวดล้อม

ประกอบด้วย ๓ มาตรการ ได้แก่

๑. สนับสนุนให้เกิดศูนย์ประสานงาน/ปฏิบัติการในการส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ และหน่วยฝึกอบรม ด้านการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ โดยมีการดำเนินงานดังนี้

๑.๑ พัฒนาชุดความรู้ ชุดฝึกอบรม หลักสูตร สำหรับเด็กและเยาวชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก ครู ผู้แทนศาสนา ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ

๑.๒ ถอดบทเรียนจากแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อนำมาจัดทำเป็นชุดความรู้เผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ

๑.๓ พัฒนาแหล่งทรัพยากรและศูนย์สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ ที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลระบบสารสนเทศโดยมีหน่วยงานกลางเป็นผู้รับผิดชอบในการพัฒนา/ติดตาม/ประเมินระบบฐานข้อมูลและการใช้งาน

๑.๔ สร้างช่องทางการสื่อสารเชิงรุกที่สามารถจูงใจและให้ผู้สนใจเข้าถึงได้

๑.๕ ส่งเสริมการใช้พื้นที่สาธารณะ โรงเรียน ร้านเกม และชุมชน ให้เป็นพื้นที่ในการเรียนรู้ด้านสื่อออนไลน์อย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน

๒. พัฒนาบุคลากรภาครัฐ ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ให้มีความรู้ ความเข้าใจเชิงบูรณาการในบทบาทหน้าที่ของตนเองและบทบาทหน้าที่ของเครือข่ายการทำงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ พัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ สถานศึกษา องค์กร ภาคประชาสังคมและเครือข่ายเด็กและเยาวชนต่าง ๆ ให้มีความรู้ในเชิงบูรณาการ ทั้งด้านกฎหมาย เทคโนโลยี การให้ความสำคัญกับผู้เสียหาย และระบบการปกป้องคุ้มครองเด็ก เพื่อให้สามารถช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่ตกเป็นเหยื่อจากการใช้สื่อออนไลน์

๒.๒ พัฒนาผู้ผลิต ผู้ประกอบการ องค์กรวิชาชีพด้านสื่อให้มีความรู้ ความตระหนักในการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์อย่างมีจริยธรรม คุณธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งการนำเสนอข่าวอย่างมีจรรยาบรรณ

๒.๓ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้และการขยายผลความรู้และบูรณาการเพื่อสร้างความเข้าใจ

๒.๔ ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีการผลิตสื่อสร้างสรรค์โดยจัดให้มีพื้นที่แสดงออก โดยมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและเผยแพร่ผลงานให้เข้าถึงได้ง่าย

๒.๕ พัฒนาระบบให้คำปรึกษา และระบบการบำบัดฟื้นฟูเยาวชนเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบด้านลบจากการใช้สื่อออนไลน์ รวมถึงบุคคลแวดล้อมเด็ก

๒.๖ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของแกนนำเด็กและเยาวชน ผู้มีอิทธิพลทางความคิดต่อเด็กและเยาวชน และผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้สื่อออนไลน์ ในการให้ความรู้ในการใช้สื่อออนไลน์อย่างปลอดภัย สร้างสรรค์ ตลอดจนความรู้ด้านกฎหมายที่ถูกต้องและเข้าใจง่าย

๓. สร้างมาตรการจูงใจเพื่อส่งเสริมสนับสนุนบุคคลและองค์กรในการรู้เท่าทันสื่อและการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการใช้สื่อออนไลน์

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ด้านการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ที่มีศักยภาพในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และประเทศ

๒. ร้อยละของโครงการ/กิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักเรื่องการรู้เท่าทันสื่อและการปกป้องคุ้มครองเด็กเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ให้แก่บุคคลแวดล้อมเด็ก เยาวชน และสังคม

๓. จำนวนเครื่องมือและบริการเสริมสำหรับผู้ปกครองในการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการเข้าถึงสื่อออนไลน์ที่ผิดกฎหมายและการใช้ที่ไม่เหมาะสม และสร้างการรู้เท่าทันสื่อ

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒. กระทรวงวัฒนธรรม
๓. กระทรวงศึกษาธิการ

หน่วยงานสนับสนุน

๑. กระทรวงการต่างประเทศ
๒. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๓. กระทรวงมหาดไทย
๔. กระทรวงแรงงาน
๕. กระทรวงวัฒนธรรม
๖. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างความตระหนักสาธารณะ

ประกอบด้วย ๔ มาตรการ ได้แก่

๑. สร้างความตระหนักให้สังคมเรื่องการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ ได้แก่ ส่งเสริมและสนับสนุนให้สื่อสาธารณะมีพื้นที่การสื่อสารเรื่องการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ ส่งเสริมการผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ ในเด็กและเยาวชน และประชาชนทั่วไป รวมทั้งสร้างความร่วมมือ/พันธมิตรกับผู้ที่มีอิทธิพลทางความคิดเพื่อเป็นสื่อกลางในการสร้างความตระหนักในการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์แก่สังคม

๒. ส่งเสริมการผลิตสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ สร้างมาตรการจูงใจให้ผู้ผลิตสื่อผลิตสื่อที่ปลอดภัย และสร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน ส่งเสริมเครือข่ายเด็กและเยาวชนในการผลิตสื่อสร้างสรรค์เพื่อสร้างการเรียนรู้และเข้าถึงเด็กและเยาวชน

๓. สนับสนุนสื่อมวลชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการกระทำรุนแรงระหว่างเด็กด้วยกันเองบน อินเทอร์เน็ต และเผยแพร่วิธีการแก้ไขปัญหาความรุนแรงดังกล่าวให้แก่สังคมเด็ก เยาวชน และผู้ที่ทำงานกับ เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการเผยแพร่และรณรงค์ให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์

๔. สร้างกลไกการติดตามสถานการณ์สื่อเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กและ เยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ให้แก่ผู้ผลิตสื่อและสาธารณชน

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนมาตรการจูงใจแก่ผู้ผลิตสื่อให้มีการผลิตสื่อเพื่อการเรียนรู้เท่าทันการใช้สื่อออนไลน์ของเด็กและ เยาวชน

๒. ร้อยละของช่องทางการเผยแพร่เรื่องการเรียนรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ที่หลากหลาย และเข้าถึงเด็กและ เยาวชน

๓. มีศูนย์เฝ้าระวังสื่อออนไลน์ที่มีการรายงานต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และเท่าทันต่อ สถานการณ์

๔. ร้อยละของเครือข่ายเด็กและเยาวชนที่สามารถผลิตสื่อสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบ

๑. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๒. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
๓. กระทรวงวัฒนธรรม
๔. กระทรวงศึกษาธิการ
๕. กรมประชาสัมพันธ์
๖. สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
๗. เครือข่ายเด็กและเยาวชน

หน่วยงานสนับสนุน

๑. กระทรวงสาธารณสุข
๒. กระทรวงการคลัง
๓. สภาวิชาชีพ สมาคมผู้ประกอบการ
๔. ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ

การบริหารจัดการ

๑. โครงสร้างการบริหารจัดการ

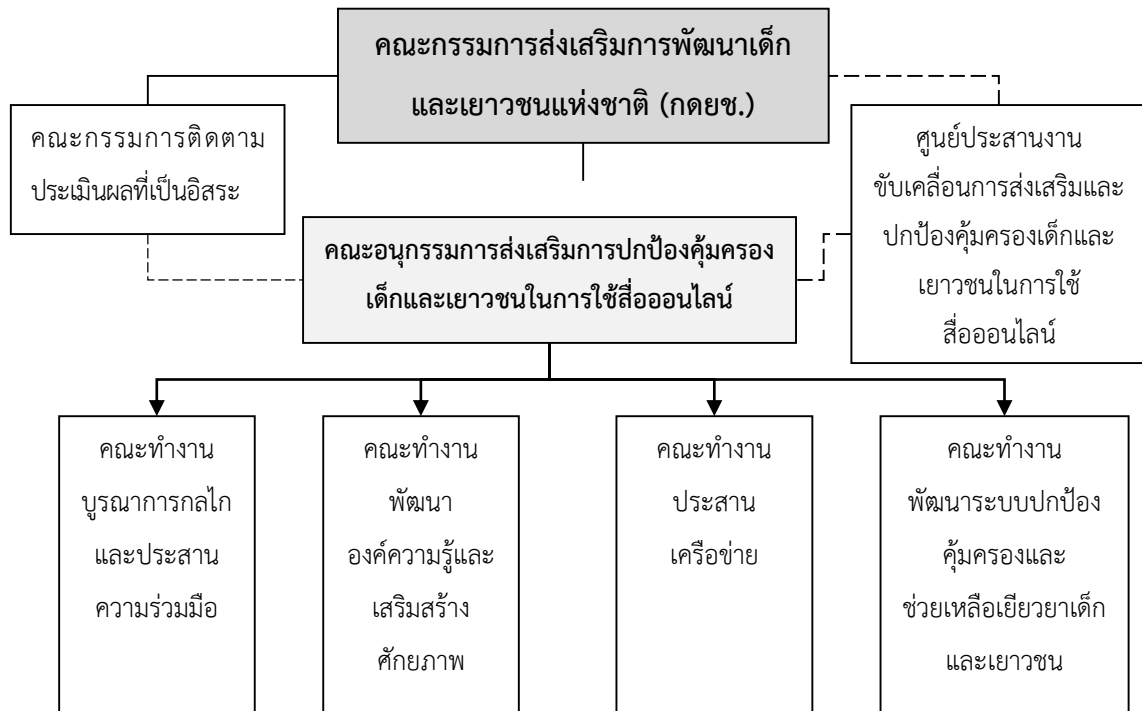
การส่งเสริม ปกป้องคุ้มครอง และเยียวยาเด็กและเยาวชนที่ได้รับผลกระทบและตกเป็นเหยื่อจากการกระทำความรุนแรงบนโลกออนไลน์ในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีกลไกการดำเนินงานและการประสานงานที่สามารถบูรณาการการทำงานของหน่วยงาน องค์กร และเครือข่ายการทำงานจากทุกภาคส่วนให้เป็นรูปธรรม

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ในระดับประเทศ จะมีคณะกรรมการส่งเสริมการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กตยช.) ที่มีนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ เพื่อทำหน้าที่เสนอนโยบาย แนวทางปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ รวมทั้งกำหนดแนวทางการประเมินผล และรายงานต่อ กตยช. เป็นระยะ และเห็นควรให้มีศูนย์ประสานงานขับเคลื่อนการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการจัดทำนโยบาย เป้าหมาย และกำกับติดตามการดำเนินงานในระดับชาติ เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ฯ และการดำเนินงานการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ของประเทศให้บรรลุตามเป้าหมาย

คณะกรรมการฯ ควรจะแต่งตั้งคณะทำงานมาทำหน้าที่ตามความจำเป็น ซึ่งในยุทธศาสตร์นี้ได้เสนอให้มีคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔ คณะด้วยกัน คือ (๑) คณะทำงานบูรณาการกลไกและประสานความร่วมมือ (๒) คณะทำงานพัฒนาองค์ความรู้และเสริมสร้างศักยภาพ (๓) คณะทำงานประสานเครือข่าย และ (๔) คณะทำงานพัฒนาระบบปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยาเด็กและเยาวชน ทั้งนี้เห็นควรให้มีคณะติดตามประเมินผลที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่ติดตามประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวม

ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการใช้สื่อออนไลน์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นประเด็นสำคัญที่ควรขับเคลื่อนและบูรณาการร่วมกับแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกัน โดยมีการกำหนดบทบาทหน่วยงานและภาคีเครือข่ายทุกระดับในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการใช้สื่อออนไลน์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ไปสู่การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ

แผนภูมิโครงสร้างการบริหารจัดการ

บทบาทหน้าที่

- เสริมสร้างความร่วมมือ ภาคี เครือข่ายให้เกิด การบูรณาการ ยุทธศาสตร์สู่การ ปฏิบัติ
- ส่งเสริมให้มีการ จัดสรรงบประมาณ
- บูรณาการ ยุทธศาสตร์สู่กลไก ระดับพื้นที่

บทบาทหน้าที่

- จัดทำฐานข้อมูล องค์ความรู้
- ส่งเสริมการพัฒนา ศักยภาพบุคลากร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- เผยแพร่ข่าวสาร และความรู้

บทบาทหน้าที่

- สนับสนุนและ ส่งเสริมให้เกิดการ เรียนรู้และพัฒนา เครือข่าย
- ส่งเสริมเครือข่ายให้มี ความรู้ความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
- สร้างมาตรการจริงจัง

บทบาทหน้าที่

- ส่งเสริมและพัฒนา ระบบปกป้องคุ้มครอง เด็กและเยาวชนในการ ใช้สื่อออนไลน์
- พัฒนาระบบปกป้อง คุ้มครอง ช่วยเหลือ เยาวยาเด็กและ เยาวชนผู้เสียหายจาก สื่อออนไลน์ให้มี ประสิทธิภาพ

๒. การจัดทำแผนปฏิบัติการ ประกอบด้วย ๒ ระดับ คือ

แผนระดับชาติ - ผู้รับผิดชอบหลักของแต่ละกระทรวง กรม สำนักงาน จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และส่งให้กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติรวบรวม และนำเสนอให้คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติให้ความเห็นชอบและสนับสนุน

แผนระดับจังหวัด กรุงเทพมหานคร และระดับท้องถิ่น - ทุกจังหวัด กรุงเทพมหานคร และระดับท้องถิ่น เมื่อได้รับยุทธศาสตร์ส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ แล้ว จะนำไปแปลงเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีระดับจังหวัดและท้องถิ่น เพื่อนำไปดำเนินการโดยมีเป้าหมายตามยุทธศาสตร์

แผนปฏิบัติการนี้ควรมีรายละเอียดของกิจกรรมที่จะดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ทั้ง ๕ ยุทธศาสตร์ กำหนดเป้าหมาย ระยะเวลา ผู้รับผิดชอบดำเนินการ งบประมาณของแต่ละกิจกรรม และตัวชี้วัดผลผลิต แต่ละจังหวัดจัดทำแผนปฏิบัติการตามสถานการณ์ปัญหาและบริบทที่เปลี่ยนแปลงของท้องถิ่น โดยที่หน่วยงานในส่วนกลางจะต้องให้การสนับสนุนในการจัดทำแผนปฏิบัติการ สนับสนุนท้องถิ่นในการพัฒนาศักยภาพและจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่มาแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการบูรณาการการดำเนินการระหว่างหน่วยงานและภาคีเครือข่ายต่าง ๆ

๓. การติดตามประเมินผลและตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระดับผลลัพธ์ของยุทธศาสตร์ คือ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ สังคมไทยมีกลไกที่เข้มแข็งในการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการใช้สื่อออนไลน์ เพื่อให้เด็กและเยาวชน มีความรู้ มีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันและใช้สื่อออนไลน์อย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ และสามารถใช้ชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายได้อย่างเป็นสุข

สำหรับตัวชี้วัดผลผลิตของแต่ละยุทธศาสตร์ได้กำหนดไว้ให้หน่วยงานนำไปพิจารณาปรับเป้าหมายให้เหมาะสมกับสถานการณ์

การติดตามประเมินผลภาพรวม กำหนดให้มีคณะติดตามประเมินผลที่เป็นอิสระ ทำหน้าที่ติดตามประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวม พร้อมทั้งจัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงหรือทบทวนแนวทางการดำเนินงานต่อไป

๔. งบประมาณการดำเนินงาน

งบประมาณในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ในช่วง ๕ ปีนี้ มีแนวทาง ดังนี้

๑) การผลักดันให้มีงบประมาณเชิงบูรณาการด้านการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒) การสนับสนุนงบประมาณจากองค์กร/หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งองค์กรในประเทศและองค์กรระหว่างประเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้อง โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานกลางในการประสานและผลักดันการดำเนินงานให้เป็นไปตามหลักการ ข้อกำหนด และเงื่อนไขขององค์กรผู้ให้การสนับสนุน